

CONSOLIDACIÓ DEL CULTIU D'UNA LLEGUMINOSA DE QUALITAT EN UNA ZONA DE SECÀ. CAS PRÀCTIC DE LA MONGETA DE CASTELLFOLLIT DEL BOIX.

OCTUBRE 2020

RESUM

Segons dades del Departament d'Agricultura Ramaderia, Pesca i Alimentació, al voltant del 22% de la superfície conreada a Catalunya es destina al cultiu de cereals, i d'aquesta, més del 65% està ocupat pels cultius d'ordi (*Hordeum vulgare* L.) i blat (*Triticum* sp) en secà. Això s'explica, en part, per les dificultats que tenen els productors per trobar cultius que siguin rendibles quan es conreen en secà. Aquest fet, dificulta també que els productors facin diversificació de cultius i complir amb les demandes establertes per l'actual Política Agrària Comunitària (PAC).

En aquest context, una bona alternativa és el conreu de lleguminoses de qualitat que, tot i que no presenten produccions molt elevades, si que poden esdevenir un conreu rendible. En aquests casos, els consumidors són coneixedors de la qualitat del producte i, en conseqüència, estan disposats a pagar un preu superior, fet que acaba compensant els baixos rendiments. Un exemple són les mongetes de Castellfollit del Boix que es conreen en secà a la localitat que els hi dona nom. Aquestes mongetes es caracteritzen per ser molt cremoses, tenen una pell poc perceptible i un sabor suau però intens, per tot això són molt apreciades pels consumidors i poden assolir un preu de 10 euros en el mercat.

Actualment, alguns pagesos de la localitat conreen aquesta mongeta com a activitat complementària al cultiu de cereals, la ramaderia o altres dedicacions. Tot i així, en els últims anys, s'han reduït tant el seu conreu com la seva producció. Aquestes davallades són degudes, en gran part, a la pèrdua de les pràctiques tradicionals de conreu (cultiu en petites superfícies, frescals, amb sòls profunds i amb una correcta preparació prèvia de la terra) i les dificultats de maneig que presenta la varietat, que tot i ser de mata alta, es conrea sense cap mena de suport. A més a més, s'ha de tenir en compte que les condicions climàtiques de cultiu són cada cop més extremes (elevades temperatures, pluges escasses i/o torrencials) i, per tant, en dificulten molt el conreu donat que el cultiu en secà té molta dependència de les pluges.

El projecte demostratiu que es presenta té com a objectiu consolidar el cultiu de la mongeta de Castellfollit del Boix a través de l'ús de les noves varietats obtingudes en el projecte de recuperació i millora de la mongeta de Castellfollit del Boix i, a la vegada, presentar el model de treball desenvolupat perquè es pugui reproduir en altres zones de Catalunya.

01. Objectius

L'objectiu principal del projecte és consolidar el cultiu de la mongeta de Castellfollit del Boix a la localitat que li dona nom. Per aconseguir-ho, es compta, per una banda amb noves varietats obtingudes en el "Projecte de recuperació i millora de la mongeta de Castellfollit del Boix" i, per altra banda, amb informacions sobre l'itinerari tècnic que possibilita el cultiu d'aquesta varietat al secà. Complementàriament el projecte té per objectiu difondre el model de treball desenvolupat amb la mongeta Castellfollit del Boix perquè es pugui reproduir en altres zones de Catalunya.

Per assolir aquest objectiu, s'han dissenyat els següents objectius específics:

a) Realitzar assajos a la localitat de Castellfollit del Boix amb les noves varietats i amb diverses estratègies que permetin mecanitzar el cultiu, optimitzar l'ús de l'aigua i ajustar les dates de sembra i collita del cultiu.

b) Presentar el model d'actuació desenvolupat a altres zones de Catalunya.

02. Descripció de les actuacions previstes

1. Presentació de les característiques de les varietats seleccionades durant el projecte de recuperació i millora de la mongeta de Castellfollit del Boix.

1.1. Instal·lació d'una parcel·la demostrativa amb les noves varietats de mongeta de Castellfollit del Boix (any I).

1.2. Instal·lació d'una parcel·la demostrativa (any II).

1.3. Estudi de la composició nutricional de les noves varietats.

2. Estratègies per l'optimització del cultiu de la mongeta a un condicions de secà.

2.1. Avaluació de l'efecte de la data de sembra.

2.2. Eficiència en l'ús d'aigua.

3. Eines per a la mecanització de la collita.

3.1. Exploració de maquinària per a la mecanització del cultiu.

3.2. Proves de mecanització de la collita.

4. Replicació del model d'actuació desenvolupat amb la mongeta de Castellfollit del Boix.

4.1. Recerca d'altres zones de Catalunya on es pugui aplicar el model d'actuació portat a terme amb la mongeta de Castellfollit del Boix.

4.2. Contacte amb els agents del sector de les zones identificades.

Foto 1. Camp de mongetes a Castellfollit del Boix (Foto: Ana Rivera).

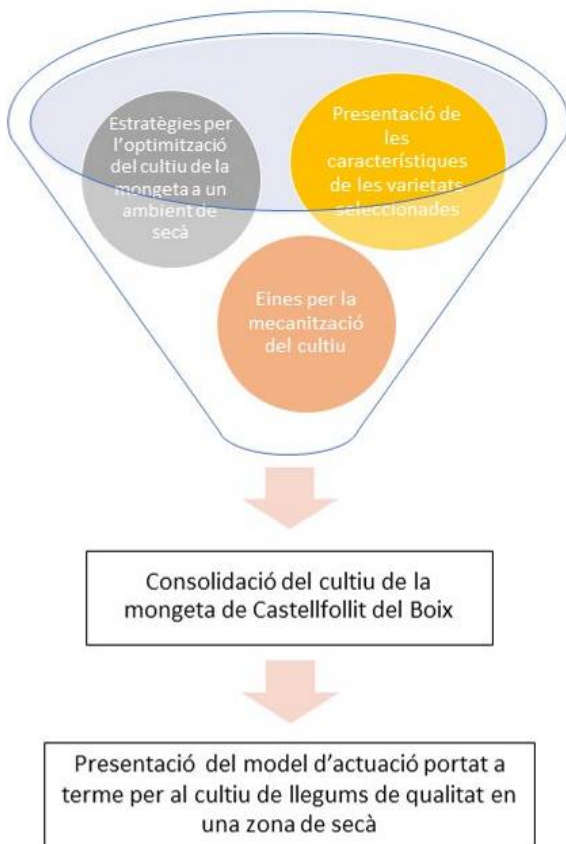

Figura 1. Objectius del projecte.

03. Àmbit d'aplicació

Els principals destinataris del projecte són els agricultors que treballen amb conreus de secà a Catalunya i que estiguin interessats en la recerca d'alternatives per les seves explotacions. Degut a que el cultiu de la mongeta de Castellfollit el Boix es presenta com a model d'actuació, els beneficiaris directes seran també els productors d'aquesta mongeta.

Referències

Casals, J., Rivera, A., Rull, A., Romero del Castillo, R., Sabaté, J., Sans, S., et al. (2019). Improving the conservation and use of traditional germplasm through breeding for local adaptation: the case of the Castellfollit del Boix common bean (*Phaseolus vulgaris* L.) landrace. *Agronomy* 9. doi:10.3390/agronomy9120889.

IBPGR, 1982. *Phaseolus vulgaris* descriptors. Rome.

Rivera, A., Rull, A., Simó, J., Casals, J., Casañas, F. (2018). La mejora genética como instrumento para preservar y generar biodiversidad cultivada: la judía de Castellfollit del Boix. Congreso de Mejora Genética de plantas. Murcia.

DADES DEL CENTRE DE RECERCA

NOM: Fundació Miquel Agustí

ADREÇA: Escola d'Enginyeria Agroalimentària i de Biosistemes de Barcelona (EEABB)
C/ Esteve Terrades 8, Ed. D4
08860 Castelldefels

WEB: www.fundaciomiquelagusti.cat

DADES DE CONTACTE: Ana Rivera Pinzano ana.rivera@up.edu

PRESSUPOST

Pressupost total del projecte: 29.690,00 €

Contribució de la UE al pressupost: 12.766,70 €

DIFUSIÓ DEL PROJECTE

Les principals accions de divulgació i transferència que es proposen són:

- Jornades de camp a la parcel·la demostrativa instal·lada a Castellfollit del Boix (juliol de 2021 i juliol de 2022).
- Jornades tècniques de presentació i discussió dels resultats (octubre 2021 i setembre 2022).
- Tast de les noves varietats en el marc de la fira de la mongeta de Castellfollit del Boix (Octubre 2021).
- Trobada de presentació del model de treball desenvolupat amb una lleguminosa de qualitat en un ambient de secà.
- Difusió del projecte a través de la web i les xarxes socials de la Fundació Miquel Agustí, (www.fundaciomiquelagusti.cat, Instagram: @fmaoficial i Twitter: @FMAoficial) i la web de la mongeta de Castellfollit del Boix (www.mongetadecastellfollitdelboix.cat).

Amb el finançament de:

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Agricultura,
Ramaderia, Pesca i Alimentació**

**Fons Europeu Agrícola
de Desenvolupament Rural:**
Europa inverteix en les zones rurals

Activitat finançada a través de l'operació 01.02.01 de Transferència Tecnològica del Programa de desenvolupament rural de Catalunya 2014-2020.

Ref.: 018_2019

Fons Europeu Agrícola
de Desenvolupament Rural:
Europa inverteix en les zones rurals

P 03

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Agricultura,
Ramaderia, Pesca i Alimentació**

xarxa-i.cat
Xarxa d'Innovació agroalimentària
i rural de Catalunya